

A szellemírás mestersége és annak megítélése írói és hallgatói szemszögből

Korábbi kutatásomban bemutattam a bérírás (szellemírás) fogalmát és jelenségét, valamint azt, hogy a Budapesti Gazdasági Egyetem Külkereskedelmi Karának végzős, diplomadolgozatot készítő hallgatói hogyan viszonyulnak a szellemíráshoz (a szakdolgozat béríratásához) és általában a felsőoktatási csalásokhoz.

Kutatásom folytatásaként a téma szakirodalmát követve elmélyítettem az eredmények feltárását. A kérdőívemet kiterjesztve a *BGE valamennyi karán tanuló végzős, szakdolgozatírás előtt álló hallgatóira*, átfogóbb képet kaptam a hallgatói megítéléssel kapcsolatban. Kutatásomat az egyes karok tanáraival és további bérírókkal készített mélyinterjúkkal, illetve félig strukturált interjúkkal bővítettem. A kapott adatokat kvalitatív és kvantitatív elemzéssel összegeztem.

Bevezetés

Kutatásom témája a diplomadolgozat-írás piacának elemzése, valamint a Budapesti Gazdasági Egyetem hallgatóinak körében a puskázási hajlam felmérése. Témaválasztásomat az indokolja, hogy mind hazánkban, mind pedig a világ más országaiban a plágiumszűrő szoftverek és keresőmotorok ellenére az előre vagy „rendelésre” megírt házi dolgozatoknak, beadandó feladatoknak, projektmunkáknak, szakdolgozatoknak, sőt még a doktori disszertációknak is óriási kereslete van. A hallgatók ezenfelül előszeretettel használnak egyéb, felsőoktatási feladataik teljesítését megkönnyítő csalási módszereket is főiskolai, egyetemi éveik alatt. Egyetemi tanulmányaim során én is tapasztaltam hallgatótársaim körében a csalásokat és a szakdolgozat-íratásokat egyaránt, ezért is kezdtek el foglalkoztatni a téma miértjei. A felsőoktatásban eltöltött éveim alatt azt tapasztaltam, hogy az egyetem nem fordít elegendő figyelmet a csalásokra és azok tiltására, valamint a hallgatókat nem tájékoztatják megfelelően a szankciókról.

---

¹ Mohácsi László a BGE Külkereskedelmi Karának hallgatója (laszломohacsi034@gmail.com).

A szerző köszönetét fejezi ki az EMMI Új Nemzeti Kiválósági Programjának a neki nyújtott ösztöndíj-támogatásért.

Magyarországon több újság- és internetes cikk, valamint bejegyzés árulkodik a szakdolgozatpiac meglétéről. Több tényfeltáró írás is található a világhálón ebben a témában, ezek azonban többnyire leíró jellegűek, kevés primer kutatás van közöttük. Célom, hogy elméleti és empirikus kutatásom eredményeinek alapján átfogó képet adjak erről a piacról. Szekunder kutatásként átfogóan elemeztem a hazai és a nemzetközi szakirodalmat, primer kutatásom során pedig kvalitatív és kvantitatív elemzéssel mértem fel a keresleti és kínálati oldalt egyaránt. Kérdőívemmel olyan gazdasági tanulmányokat folytató hallgatókat vizsgáltam a Budapesti Gazdasági Egyetem valamennyi karán, akik közvetlenül a szakdolgozatírás előtt állnak, illetve épp írják azt. A mélyinterjúk során az internetes forrásokban fellelhető, tudományos munkát folytató ún. szellemírókat kérdeztem a munkájukkal, más néven a „négerezéssel” kapcsolatban. Úgy gondolom, a felsőoktatásban zajló csalások és plagizálások kapcsolatban állnak az iskolai etikai kódexek ismeretének hiányával – vagy e kódexek hiányával.

Elméleti háttér

Elméleti kutatásom során kiderült, hogy több külföldi tudományos munkában is felbukkan a bérírás fogalma. A jelenség lényege, hogy egyetemi hallgatók pénzért megvásárolják az ún. béríróktól a teljes egészében elkészített és kidolgozott szakdolgozatot. Elméletben ez egyszerű dolognak tűnhet: valaki a kínálati oldalon egy adott terméket eladásra kínál, a keresleti oldalon pedig igény merül fel erre a termékre, így mindkét fél elégedett az üzlettel. Ez azonban egy összetett dolog, ugyanis a hatályos jogszabályok szerint, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma által 2010-ben kiadott rendelet alapján *„bűncselekményt követ el, aki sajátjaként nyújt be más által készített diplomamunkát”,* aki pedig *„a dolgot megrendelésre elkészítette – és ilyen módon szándékosan segítséget nyújtott a bűncselekmény elkövetéséhez – bűnsegédként vonható felelősségre”* (27/2016. [IX. 16.] EMMI rendelet). Az előzetes kutatásból kiderült, hogy az üzlet virágzik, és a szakdolgozatírás több tucat ember napi megélhetését biztosítja, nagyrészt adózatlanul.

Az élet minden területén, így a felsőoktatásban is sokszor találkozunk azzal, hogy valaki a könnyebb utat választja, és kevesebb energia befektetésével szeretné elérni ugyanazt, amit mások kemény, áldozatos munkával. Ők különféle eszközöket vesznek igénybe céljaik elérésére, amelyek egyik formája a csalás.

A csalásnak számos definíciója létezik. Magyarországon a hatályos jogszabályok, egészen pontosan a hatályos Büntető Törvénykönyv az alábbi módon határozza meg

a csalás fogalmát: 373. § (1) Csalás: „Aki jogtalan haszonszerzés végett más tévedésbe ejt vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz, csalást követ el” (Btk. 2012).

Vizsgálataim során azonban nemcsak a csalással, hanem annak egyik alfajával, a plagizálással is foglalkozom, amelyet Hargitai József *Jogi fogalomtár* (2005) című könyvében így fogalmaz meg: A plágium „más szellemi alkotásának jogosulatlan felhasználását, eltulajdonítását” jelenti. Ezzel kapcsolatban tisztázandó, hogy a szellemírók gyakran „eladják” szellemi alkotásuk felhasználási jogát a megrendelőknek, ezáltal a megrendelő nem jogosulatlanul használja fel más szellemi tulajdonát, hanem „joggal”. A dolgozat pedig eredeti alkotás, a szövege korábban nem jelent meg sehol. Dolgozatomban plagizálásnak tekintek minden olyan tevékenységet, amelynek során egy személy más szellemi alkotását sajátjaként tünteti fel.

Nem meglepő, hogy a hazai és a nemzetközi szakirodalom a szakdolgozat megírását, a szellemírást is csalásként tartja számon. Érzésem szerint azonban hazánkban a Büntető Törvénykönyvben meghatározott definíció nem teljes mértékben helytálló, ugyanis kérdéses, hogy a szakdolgozat-piac keresleti és/vagy kínálati szereplője kinek okoz kárt – vagy egyáltalán megkárosít-e valakit. Ezért e cikkben a plágium és a csalás együttesen – a szakdolgozatpiacot tekintve egymást kiegészítve – értelmezendő.

Meglehetősen sok nemzetközi kutatás foglalkozik a felsőoktatási csalásokkal, mint általánosan elterjedt jelenséggel, amelyek közül nagyon fontos megemlíteni néhány eredményét. Ezek a kutatási eredmények bemutatják a csalási hajlandóságot, és figyelemfelkeltő adatokkal szolgálnak a felsőoktatási hallgatók megítélését illetően (McCabe 1999).

A Harvard Egyetemen végzett kutatásról 2006-ban publikált tanulmány szerint a felsőoktatásban gazdasági szakon tanuló hallgatók 74%-a csal valamilyen formában, ami magasabb érték, mint bármely más szakon végző hallgatónál (McCabe 2009). Ez előrevetíti azt a feltételezésünket, hogy a saját egyetemünk hallgatói is csálnak, viszont a csalás mértéke esetükben rejtve marad. Nem mindegy ugyanis, hogy valaki lemásol néhány helyesnek vélt választ a társa vállán átnézve, vagy esetleg egy egész diplomamunkát írat meg.

Egy 43 000 hallgatót felölelő kutatásban a részt vevő tanulók 59%-a vallotta be, hogy csalt az elmúlt évben a vizsgákon, 34%-uk pedig beismerte, hogy több mint egy alkalommal vett igénybe illegális eszközöket. Ezenfelül háromból egy hallgató vallotta be, hogy az internetről másolja az anyagokat a beadandó dolgozatokhoz (JIC 2010).

Az előzőekben leírtak alapján jól látszik, hogy sokan sokféleképpen csálnak. De vajon mi ösztönöz valakit arra, hogy csalásra adja a fejét? Külső vagy belső ösztönzők hatására csálnak-e az emberek?

A hazai és a nemzetközi szakirodalom szerint háromfajta ösztönző létezik: gazdasági, társadalmi és morális (Levitt–Dubner 2009). Nagyon sokszor egy egyszerű ösztönző séma mindhárom variációt magában foglalja. Például a dohányzásellenes kampányban is mindhárom ösztönző megtalálható. Először is a 4–500 Ft-ról 1000 Ft-ra történő áremelés elég erős gazdasági ösztönző a cigarettavásárlás ellen. A dohányzás kitiltása a bárokból és italkiméző egységekből erőteljes szociális ösztönző. Amikor pedig a kormány azt állítja, hogy aki dohányártut vásárol, az közvetetten a terroristákat támogatja, az eléggé megrendítő morális ösztönzőként szolgál.

E helyütt nem áll módomban minden szempontból megvizsgálni a szakdolgozatíratást, igyekszem azonban átfogó képet adni arról is, hogy milyen ösztönzők merülnek fel mind a keresleti, mind a kínálati oldalon. Egyik hipotézisem is ehhez kapcsolódik. Azt feltételezem, hogy a hallgatók el tudnak képzelni olyan helyzetet, amikor – főként külső motiváció hatására – rákényszerülnek bérírók felkérésére.

A kutatás

Kutatásom több részből összeálló komplex vizsgálat. Elsőként – a hazai és a nemzetközi szakirodalmat átfogóan elemezve – egy szekunder, elméleti jellegű kutatást végeztem a felsőoktatási csalásokról és a szakdolgozati piacról, annak résztvevőiről. A tartalom- és dokumentumvizsgálat alapján egy rövid piacelemzést készítettem, amelyben bemutatom az általam kutatott piac szereplőit keresleti és kínálati oldalról, az árképzési mechanizmust, a marketing- és hirdetési stratégiákat, valamint az illegalitást és az ebből adódó szankcionálhatóságot. Ezután következik az empirikus, gyakorlati kutatásom, amely három fő részből tevődik össze. Az első részben a keresleti oldalt vizsgálva egy saját szerkesztésű online kérdőív kitöltésére kértem a Budapesti Gazdasági Egyetem valamennyi karának végzős hallgatóit, akik egy éven belül diplomáznak ($n=233$).

Gyakorlati vizsgálatom másik, különálló részében pedig a kínálati oldalt kívántam feltérképezni. Ezt félig strukturált interjúk keretében, az interneten fellelhető „szellemírókkal” telefonon és video-chat felületen tettem.

Érdekesség, hogy a 15 megkeresett szellemíró közül csupán négy vállalta a teljes mértékben anonim interjút, ami számomra meglepő volt. Ezenkívül két elutasító e-mail mellé egy-egy kis üzenet is érkezett, amelyben jelezték, hogy bár nem szeretnék interjút adni, néhány dolgot megosztanak velem. A kutatás harmadik részeként pedig megvizsgáltam a bérírást a tanárok szemszögéből is. A PSZK, KVIK és KKK karról három-három, míg a GKZ karról egy tanárral készítettem interjút. Tíz előre megírt

kérdést tettem fel a bérírásról, csalásról és az ezekkel kapcsolatos érzéseikről, tapasztalataikról, meglátásaikról.

Kik a szereplők?

Mint minden más piacon, természetesen itt is a vásárlóké és az eladóké a főszerep. A szakirodalmi források, a bérírók weboldalai és internetes cikkek szerint a „vásárlók” többsége dolgozó ember, akinek nincs ideje szakdolgozatot írni, valamint nagy számban található a listán esti tagozatos vagy levelezős hallgatók is. Az adatelemzés során kiderült, hogy általában a második vagy harmadik diplomájuk előtt állók íratják meg a diplomamunkájukat másokkal, mert munka – és sokszor család – mellett nem tudnak foglalkozni a szakdolgozatírással. A piac másik oldalának szereplői a bérírók, akik viszonylag kedvező helyzetben vannak, ugyanis a kereslet jóval nagyobb, mint a kínálat, ezért még akár meg is válogathatják, kinek a témáját vagy megkeresését fogadják el, és kiét nem. A bérírók általában megadnak magukról bizonyos információkat: van, aki teljes képet fest, van, aki mindössze néhány részletet oszt meg a vásárlókkal, ez egyéneként változó. Piaci szereplők még a fentiekén kívül az informátorok, akik szinte teljes inkognitóban dolgoznak, és egyfajta kapcsolattartóként „leszállítják” a vevőket az eladóknak. Ezek a közvetítő személyek vagy a bérírótól, vagy pedig a klienstől kapnak valamennyi jutalékot a munkájukért cserébe. Az adatokból azt lehetett leszűrni, hogy a szellemírók többsége nem ítéli el ezt a munkát. Egyfajta öngigazolásként „lesüllyesz-tik” saját morális értékküszöbüket, s ezáltal teljesen normálisnak tekintik a tevékenységüket.

A hirdetés

Az előzetes kutatásból kiderült, hogy az üzlet virágzik, egy-egy szakdolgozatíró weboldalának látogatási száma „a szakdolgozatírás szezonálisából adódóan nagyon hullámzó, havi 7–21 ezer között mozog”.²

Már az első keresésre rögtön több weboldalt is felajánl szinte bármelyik népszerű keresőmotor, így bárki könnyedén válogathat a neki szimpatikusak közül. Sok helyen névvel, telefonszámmal, e-mail-címmel hirdetik magukat „szakdolgozati segítség”, „szakdolgozat-konzultáció” vagy egyéb hasonló áltevékenységekkel, de vannak olya-

2 <https://atlatszo.hu/2012/02/03/szellemirok-a-felsooktatásban-haromszazezer-forint-egy-doktori-disszertacio/>.
Letöltés időpontja: 2018. 06. 17.

nok is, akik konkrétan leírják, hogy más helyett megírják a szakdolgozatot, és fel is készítik az illetőt a szakdolgozat védésére. Sok hirdetésben árak, referenciák, bemutatkozás, kapcsolat és minden olyan információ megtalálható, amelyek alapján eldöntheti a vevő, hogy számára melyik tűnik optimális választásnak. Meglehetősen sok hirdetést lehet találni az interneten, vagyis a kínálat kellően nagy, nem beszélve arról, hogy sokan vannak, akik interneten nem, csakis „szájhagyomány útján”, személyes referenciák alapján hirdetik magukat.

Az ár

Egy alapszakdolgozat ára 120 ezer Ft körül mozog, „tudományterület és szint, téma, terjedelem, határidők (vázlat, kész dolgozat), szakirodalom hozzáférhetősége, kutatás, formai követelmények, ábrák, fényképek, grafikonok, mellékletek”³ szerint azonban sok mindentől függően egyénileg változó. Egy primer kutatás nélküli, leíró dolgozatot készítenek el a legolcsóbban, de a kutatás nehézségétől, elemszámától és egyéb paramétereiktől függően az elkészítés díja a dolgozat tartalmával együtt „komolyodik”. Természetesen különbséget tesznek a főiskolai szakdolgozat, az egyetemi diplomadolgozat és a PhD-dolgozat között is. Nagyjából átlagosan oldalanként 1500 és 3000 Ft közötti összeggel érdemes számolnia a vevőnek. A fizetés történhet egy összegben vagy 2-3 részletben is – ez megegyezés szerint változik. Érdekesség, hogy a bérírók sokszor számlát is tudnak kiállítani a dolgozat elkészítéséről (szakdolgozati konzultáció, tudományos kutatás vagy szövegírás néven), ami valamennyire legális keretek közé szorítja a piacot. Legalábbis formailag.

Legalitás

Már maguk a hirdetések is komoly kérdéseket vetnek fel a jogi háttérüket illetően, ugyanis a más számára történő diplomadolgozat-írást a törvény bünteti. A lebukás természetesen egyik félnek sem érdeke, így megfelelő kétoldalú bebiztosítás (vevői oldalról a részletfizetés, eladói oldalról pedig a minőségi garancia) esetén a lebukás esélye szinte egyenlő a nullával. Sok esetben a konzulens tanárnak fel sem tűnik a plágium, és gyakran csak a diplomavédésnél – vagy még ott sem – derül ki a csalás.

---

3 <http://annamegirja.blog.hu/tags/szakdolgozat/>. Letöltés időpontja: 2018. 06. 17.

Mennyire szankcionálható?

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által 2010-ben kiadott rendelet alapján a plagizáló egyén bűncselekményt követ el, és egy év szabadságvesztéssel sújtható, míg a bűnrészes (aki megírja a dolgozatot) szintén felelősségre vonható büntetőjogilag. Emellett az egyetemek saját etikai bizottságai és plágiumbizottságai dönthetnek a hallgatói jogviszony megszüntetéséről, enyhébb esetben a diplomadolgozat érvénytelenségéről (ekkor fél év után újra próbálkozhat a lebukott hallgató) és egyéb szankciókról.

Etikai kérdés

A külső szemlélő számára erkölcsileg és szakmailag is általában teljes mértékben elítélendő az efféle tevékenység, vannak azonban, akik úgy vélekednek, hogy ez egy kihasználható kiskapu, és senkit sem sértenek vagy károsítanak meg vele. Kérdőíves interjúmban ezzel a témával is foglalkoztam.

A tanárokkal készített interjúk során egyértelműen kiderült, hogy nem egy új keletű jelenségről van szó; a bérírás már évek, évtizedek óta létező jelenség. Mindannyian teljes mértékben elítélik, bár vannak különbségek az általuk méltányosnak gondolt szankciók között. Saját szakdolgozóik esetében úgy gondolják, hogy személyes konzultációkkal lehet a legjobban kiszűrni a béríratást. A tanárok rendkívül sok puskázási módszert ismernek, a hagyományos kézzel írt puskától az egészen extrém és technológiailag modern, újszerű megoldásokig, de elmondásuk alapján különféle megelőző lépésekkel meg lehet akadályozni azt, hogy a hallgatók puskázzanak. A tanárok között teljes egyetértés van abban, hogy a puskázás a társadalmi értékrendben gyökerezik, tehát ahhoz, hogy megváltoztassuk a hallgatók hozzáállását, már egészen kicsi korban változtatni kellene a szemléletmódon, és ezt konzekvensen meg kellene tartani felnőttkorban is. De addig, amíg ez megvalósul, a tanárok igyekeznek olyan vizsgakörnyezetet teremteni, amely megnehezíti a csalók dolgát. Sokan a nyugati (amerikai, francia, angol, holland) oktatási rendszerek bevezetésében látják a megoldást, illetve ezen rendszerek egyes sajátosságainak adaptálásában. Erre már tett is lépést a BGE: az idei évtől kevesebb a tantárgyak a hallgatóknak, akik ezáltal jobban el tudják sajátítani egy-egy tantárgy anyagát, és a számonkérés formáját is igyekeznek korszerűsíteni.

Összefoglalás

Összegzésképpen elmondhatjuk, hogy a szakdolgozatírás piaca virágzik, és mind keresleti, mind kínálati oldalról sokkal több embert érint, mint gondolnánk. A tanárok szinte mindegyike találkozott már pályafutása során bérírókkal, bérírók által megírt dolgozattal, valamint jól ismerik az egyéb csalási, puskázási technikákat is. Ezeket igyekeznek hatástalanítani különféle technikákkal, praktikákkal, trükkökkel és figyelemmel, de úgy gondolják, hogy inkább alapvető szemléletváltásra lenne szükség nemcsak a hallgatók, hanem a tanárok, sőt az egész társadalom részéről is. Előzetesen úgy vélttem, hogy főként a levelező vagy esti tagozatos hallgatók az érintettek a béríratásban, az eredményeim azonban egybehangzóan alátámasztják azt, hogy nincs, vagy csak nagyon minimális eltérés van ebben a tekintetben a hallgatók között. A bérírók szolgáltatásait igénybe vevők összetétele nemet, kort, szakot és képzési formát tekintve meglehetősen heterogén.

A kereslet jóval nagyobb, mint a kínálat, ugyanis – egybehangzó vélemények szerint – több béríró is elutasított számos megkeresést, időhiányra hivatkozva. Volt, aki a megrendelések megnövekedett száma miatt előbb szerzőtársat keresett, majd saját cég alapításán is gondolkodott egy társával, amit végül nem valósított meg. A bizalmi kapcsolat, mint fontos tényező, megjelenik ezen a piacon is, ami ördögien hasonlít más, feketepiaci tevékenységekhez köthető bizalmi kapcsolatokhoz. Ez egyértelmű jele annak, hogy a béríratás illegális, függetlenül attól, hogy a bérírók a tevékenységet legálisnak vagy illegálisnak ítélik-e meg. Az eredmények alátámasztják, hogy az egyetem hallgatói elítélik a szakdolgozat-íratást, az egyéb csalásokat azonban morálisan elfogadhatónak tartják. Ez jól beleillik a nemzetközi trendekbe, ugyanis a korábban említett harvardi és más kutatásokkal is egybehangzó eredmény született. A tanárok ezzel ellentétben természetesen máshogy állnak a puskázáshoz, de nem gondolják, hogy minden esetben a hallgató a hibás; van, hogy a felkészítés, az oktatás színvonala messze elmarad a számonkérésétől. A tanárok véleménye szerint a nyugati, tengerentúli minták és trendek adaptálásával elkerülhető, sőt közel nullára csökkenthető lenne a puskázások száma, ugyanis a projektalapú, hétről hétre csapatmunkával, otthoni munkával vegyített felkészülés nemcsak eredményesebbé és nyitottabban gondolkodóvá tenné a hallgatókat, hanem jobban felkészíteni őket a munka világára, valamint nem is lenne mit kipuskázni.

A kutatás alapján elmondható, hogy a hallgatók nem ismerik az etikai kódexet, és sokszor a tetteik következményeivel, a szankciókkal sincsenek tisztában. A magyarországi egyetemek mindegyike érintett a témában, ezért meglepő, hogy mégsem hallunk

egyetlen ilyen esetről sem, egyetlen csaló sem bukott még le. Ez azt mutatja, hogy a piac megfelelően működik, mert egyik szereplőnek sem érdeke a lebukás. De vajon jól van ez így? A tanárokkal készített interjúk során kiderült az is, hogy néha ők tisztában vannak azzal, ha valaki béríróval írat dolgozatot; ez sokszor kiderül a hallgatók testbeszédéből, a védésen és egyéb szituációkban. Teljes biztonsággal azonban nem tudják rájuk bizonyítani a plagizálást, így nem lesz „ügy” belőle. Emellett sokan panaszkodtak arra, hogy az iskola nem konzekvens, és nem minden esetben szankcionálja a csalásokat, puskázásokat. Több olyan eset is előfordult, amikor a hallgató megúszta jegyzőkönyv nélkül, vagy jegyzőkönyvvel és dékáni elbeszélgetéssel. A legkeményebb büntetés az elmúlt 15 évben a hallgatói jogviszony kétszer féléves, tehát összesen egyéves felfüggesztése volt. Ezek az esetek szintén elősegíthetik a csalást, hiszen szájról szájra terjed a hír, így ha valaki puskázott és lebukott, de nem lett belőle semmi, vagy lett, de „csak” egy elégtelen osztályzat, akkor az olyan, mintha nem is történt volna lebukás.

A szakdolgozatírás piacának egészét tekintve elmondható, hogy a benne részt vevők jogilag és erkölcsileg is pengeélen táncolnak, és valójában csak megközelítés kérdése, hogy legálisnak vagy illegálisnak, tisztességesnek vagy erkölcstelennek ítélik az emberek. A jogi és a morális oldal között sokszor nincs átfedés, és külön kell értékelni, értelmezni minden egyes esetet. A diákok egy része erkölcsileg elfogadhatónak tartja, ha mással íratja meg a szakdolgozatát bizonyos extrém helyzetekben (kéztörés, tartós súlyos betegség, családi probléma) – a tanárok szerint azonban ezer és egy módja van annak, hogy a hallgató kitolhassa a határidőt.

Hivatkozások

- Büntető Törvénykönyv (2012). 2012. évi C. törvény. Hatályba lépett: 2013. július 1.
- Hargitai J. (2005). *Jogi fogalomtár*. Budapest: Magyar Hivatalos Közlönykiadó.
- JIC (2010). Academic Integrity. Playa del Rey, CA: The Josephson Institute Center for Youth Ethics. www.plagiarism.org/resources/facts_and_stats/. Letöltés időpontja: 2017. 10. 27.
- Levitt, S. D. – Dubner, S. J. (2009). *Freakonomics: A Rogue Economist Explores the Hidden Side of Everything*. New York: William Morrow.
- McCabe, D. L. (1999). Academic dishonesty among high school students. *Adolescence*, 34(136), 681–687.
- McCabe, D. L. (2009). MBAs cheat. But why? *Harvard Business Review*, Iss. 4. <https://hbr.org/2009/04/mbas-cheat-but-why/>. Letöltés időpontja: 2017. 10. 27.

Adjudication of the profession of “ghost-writing” from the perspectives of writers and students

In my previous research I presented the notion of ghost-writing and how the final-year students of Budapest Business School’s College of International Management and Business, who are before the submission of their thesis evaluate this phenomenon. During the continuation, by studying the national and international literature of the topic, I exhibited the documents more deeply. I expanded the survey to all faculties of Budapest Business School, in order to receive an all-around picture of the judgement. I conducted surveys and interviews with ghost-writers and also with teachers of all faculties, to broaden the scale. The received data were analyzed with qualitative and quantitative methods.